

Witamy w CERNie

Bolesław Pietrzyk
LAPP Annecy (F)

Wykład przygotowany przez
polskich fizyków w CERNie

bolek.pietrzyk@cern.ch

4 lipca 2012

H to gamma gamma Overview

- Main analysis is a Multi-Variate-Analysis (MVA)
- MVAs for photon ID and event classification
 - Fit mass distribution in 4 event classes based on a diphoton MVA output + 2 di-jet categories
- Improvement in expected limit ~15% over cut-based analysis
- Cross-checked with an alternative background model extraction
 - Fit output of a 2nd MVA combining diphoton MVA and m_{jj} using data in mass sidebands to construct the background model
- Also cross-checked with a cut based analysis
- Simple and robust
 - Cut based photon ID and event classification
 - Fit data mass distribution in a region ϵ + a shower shape vs. categories with different Signal over Background (S/B) + a di-jet categories
- Published for 2011 data
 - Phys.Lett. B726 (2011) 487-495 arXiv:1102.1487

Joe Incandela (CMS)

Fabiola Gianotti (ATLAS)

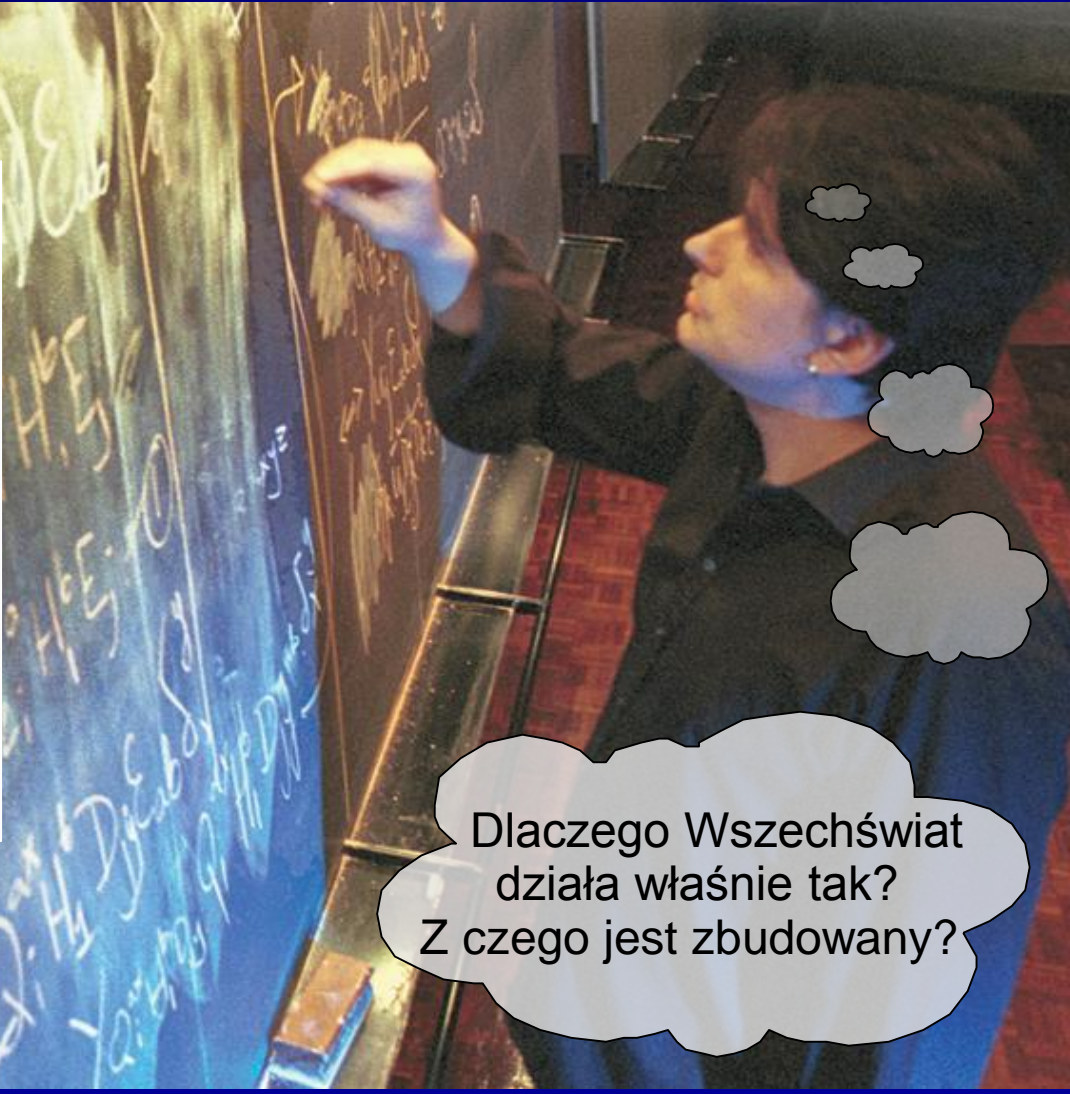
Première rencontre Englert-Higgs

Czym jest CERN?

Największe na świecie laboratorium fizyczne

CERN jest międzynarodowym laboratorium, gdzie naukowcy wspólnie poszukują odpowiedzi na fundamentalne pytania dotyczące *elementarnych "cegielek" materii i natury sił jakimi między sobą oddziałują*

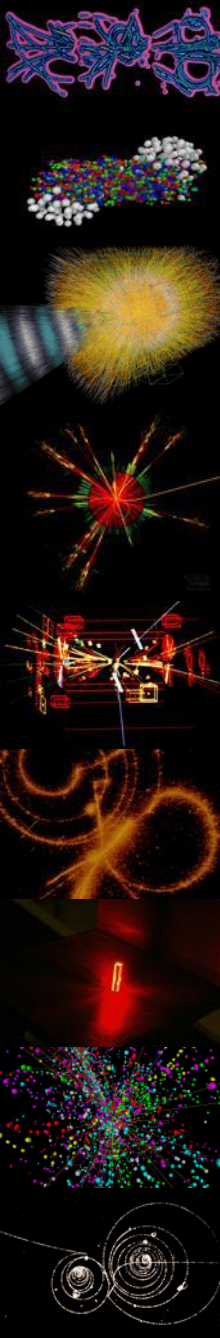

Dlaczego Wszechświat działa właśnie tak?
Z czego jest zbudowany?

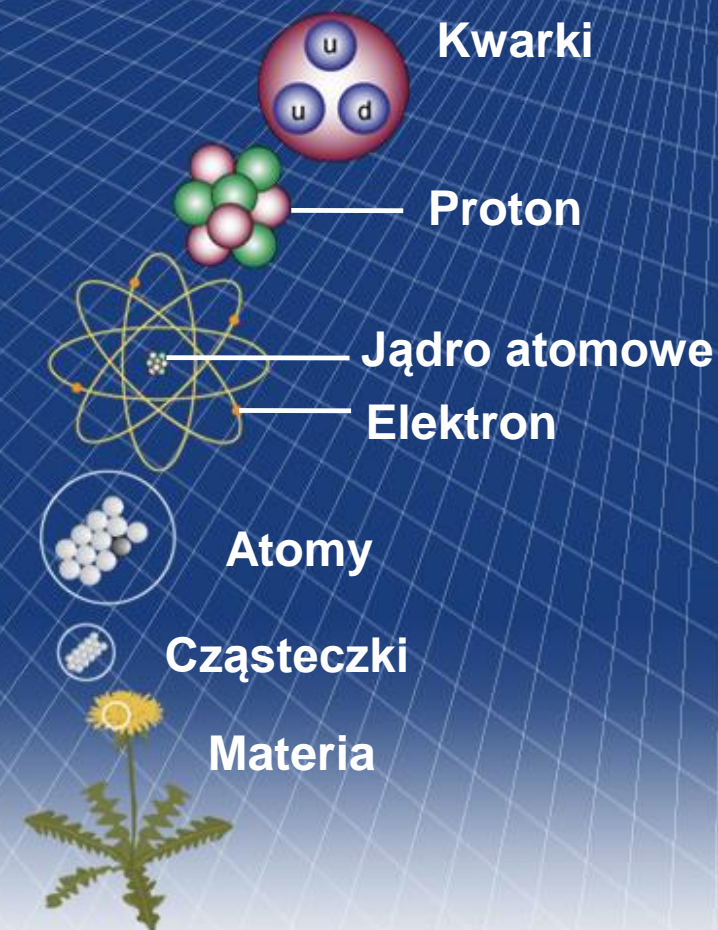
Podstawowe składniki materii

Elementarnymi “cegiełkami” materii są maleńkie cząstki - dużo mniejsze od atomów

Używając 4 typów cząstek możemy skonstruować cały otaczający nas świat:

- kwarki “u”
- kwarki “d”
- elektrony
- neutrino

Podstawowe “cegiełki” materii

	I GENERACJA	II GENERACJA	III GENERACJA
$Q = +\frac{2}{3}$ górne	u górnny	c powabny	t prawdziwy
$Q = -\frac{1}{3}$ dolne	d dolny	s dziwny	b pięknny

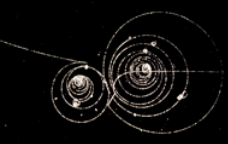
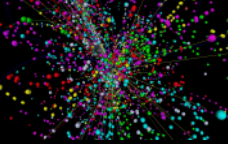
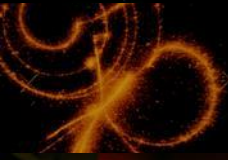
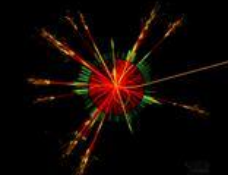
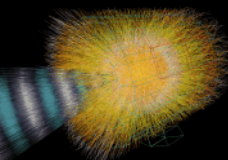
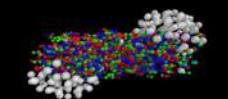
RYS. 2.2.4 - TRZY GENERACJE KWARKÓW

	I GENERACJA, $L_e=1$	II GENERACJA, $L_\mu=1$	III GENERACJA, $L_\tau=1$
$Q = 0$ neutralne	ν_e neutrino elektronowe	ν_μ neutrino mionowe	ν_τ neutrino taonowe
$Q = -1$ naładowane	e^- elektron	μ^- mion	τ^- taon

RYS. 2.2.2 - TRZY GENERACJE LEPTONÓW

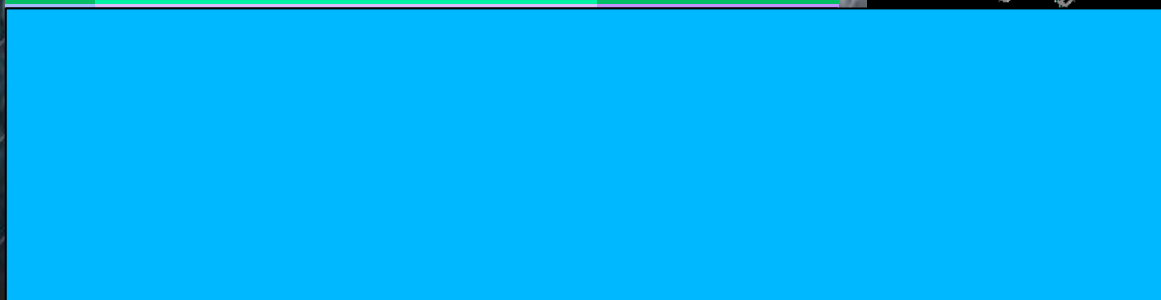

Podstawowe oddziaływania

ELEMENTARNE NOSNIKI ODDZIAŁYWAŃ (BOZONY)

oddziaływanie elektromagnetyczne		Odpowiada za większość zjawisk codziennego życia (światło, elektronika, chemia)	
oddziaływanie słabe		umożliwiają rozpady promieniotwórcze (Z ⁰ to ciężki brat fotonu)	
oddziaływanie silne		Jest ich osiem. Sklejają kwarki a także zapewniają wiązanie protonów i neutronów w stabilne jądra atomowe	

Co oznacza skrót „CERN” ?

CERN: *European Organization for Nuclear Research*

– (oryg. fr): “**C**onseil **E**uropéen pour la **R**echerche **N**ucléaire”

■ Słowo “*Nuclear*” (nuklearny, jądrowy) – czysto historyczne:

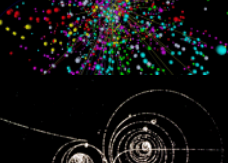
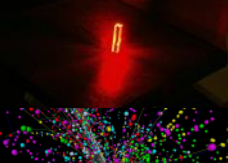
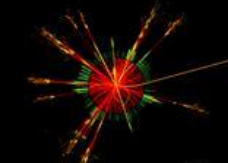
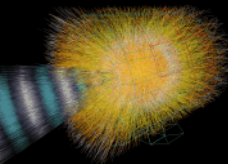
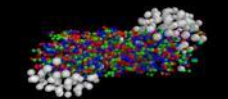
– W czasie gdy zakładano CERN, wyzwaniem dla fizyków było zrozumienie wnętrza atomu → jądra atomowego

– W niedługim czasie nauka zgłębiła tę tajemnicę i posunęła się dużo głębiej, ku mniejszym składnikom i wyższym koncentracjom energii

– Często spotykane:

■ “*Europejskie laboratorium fizyki cząstek elementarnych*”

■ “*Europejskie laboratorium fizyki wysokich energii*”

CERN: Organizacja międzynarodowa

–21 krajów członkowskich

Distribution of All CERN Users by Location of Institute on 14 January 2014

Ponad 10000 fizyków z 66 państw świata

MEMBER STATES

Austria	75
Belgium	152
Bulgaria	49
Czech Republic	208
Denmark	50
Finland	93
France	835
Germany	1185
Greece	98
Hungary	59
Israel	49
Italy	1337
Netherlands	174
Norway	86
Poland	186
Portugal	113
Slovakia	55
Spain	293
Sweden	84
Switzerland	330
United Kingdom	769

6280

OBSERVERS

India	153
Japan	217
Russia	890
Turkey	110
USA	1724

3094

CANDIDATE FOR ACCESSION

Romania	86

ASSOCIATE MEMBER IN THE PRE-STAGE TO MEMBERSHIP

Serbia	30

OTHERS

Argentina	13	China	122	Iran	20	Pakistan	18
Armenia	16	China (Taipei)	71	Ireland	5	Peru	2
Australia	39	Colombia	10	Korea	105	Saudi Arabia	3
Azerbaijan	2	Croatia	23	Lithuania	13	Slovenia	25
Belarus	24	Cuba	3	Madagascar	3	South Africa	32
Brazil	116	Cyprus	13	Malaysia	8	Thailand	8
Canada	147	Egypt	18	Mexico	46	T.F.Y.R.O.M.	1
Chile	8	Georgia	17	Montenegro	1	Ukraine	24
		Iceland	4	Morocco	6		
				New Zealand	5		

982

CERN: Organizacja międzynarodowa

–21 krajów członkowskich

Distribution of All CERN Users by Location of Institute on 14 January 2014

**Prezydent Rady CERNu
prof. Agnieszka Zalewska**

MEMBER STATES

Austria	75
Belgium	152
Bulgaria	49
Czech Republic	208
Denmark	50
Finland	93
France	835
Germany	1185
Greece	98
Hungary	59
Israel	49
Italy	1337
Netherlands	174
Norway	86
Poland	186
Portugal	113
Slovakia	55
Spain	293
Sweden	84
Switzerland	330
United Kingdom	769

6280

OBSERVERS

India	153
Japan	217
Russia	890
Turkey	110
USA	1724

3094

CANDIDATE FOR ACCESSION

Romania	86

ASSOCIATE MEMBER IN THE PRE-STAGE TO MEMBERSHIP

Serbia	30

OTHERS

Argentina	13
Armenia	16
Australia	39
Azerbaijan	2
Belarus	24
Brazil	116
Canada	147
Chile	8

China	122
China (Taipei)	71
Colombia	10
Croatia	23
Cuba	3
Cyprus	13
Egypt	18
Estonia	17
Georgia	11
Iceland	4

Iran	20
Ireland	5
Korea	105
Lithuania	13
Madagascar	3
Malaysia	8
Mexico	46
Montenegro	1
Morocco	6
New Zealand	5

Pakistan	18
Peru	2
Saudi Arabia	3
Slovenia	25
South Africa	32
Thailand	8
T.F.Y.R.O.M.	1
Ukraine	24

982

CERN: Laureaci Nagrody Nobla

1984: **Carlo Rubbia** i
Simon van der Meer

"za prace które doprowadziły do odkrycia bozonów W i Z"

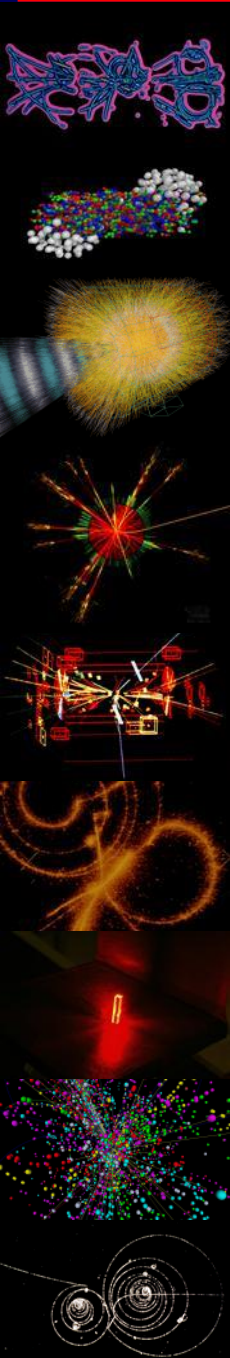

1992: **Georges Charpak**

"za pomysł i opracowanie detektorów cząstek, w szczególności MWPC (wielodrutowej komory proporcjonalnej)"

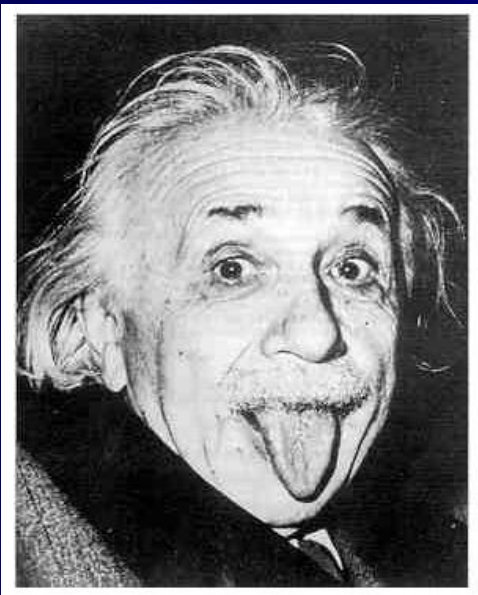

Urodził się w Polsce w 1924 roku
w Dąbrowicy (teraz Ukraina)

Jak badać egzotyczne cząstki?

- Egzotyczne cząstki żyją bardzo krótko
 - rozpadają się na “normalne” cząstki
 - istniały na początku Wszechświata
- Jak stworzyć je ponownie w laboratorium?

$$E = mc^2$$

- Koncentrując energię E : możemy stworzyć parę: cząstka-antycząstka, o masie (m) odpowiadającej użyciek energii E
 - naturalny proces zachodzący w gwiazdach, centrach galaktyk i przestrzeni kosmicznej!

Mechanika kwantowa

Louis de Broglie

$$\lambda = \frac{hc}{E}$$

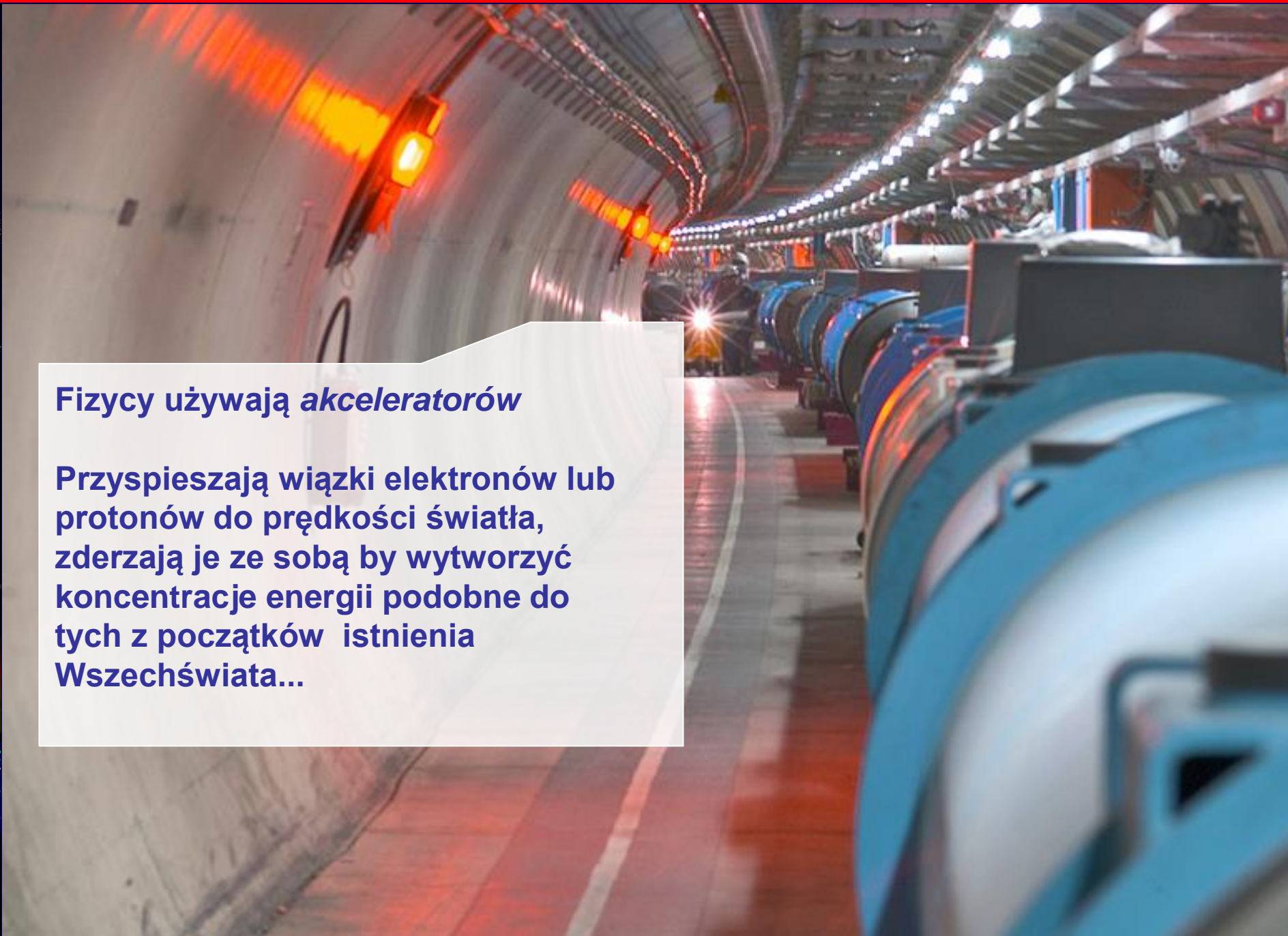

Jak wytworzyć egzotyczne cząstki?

Fizycy używają *akceleratorów*

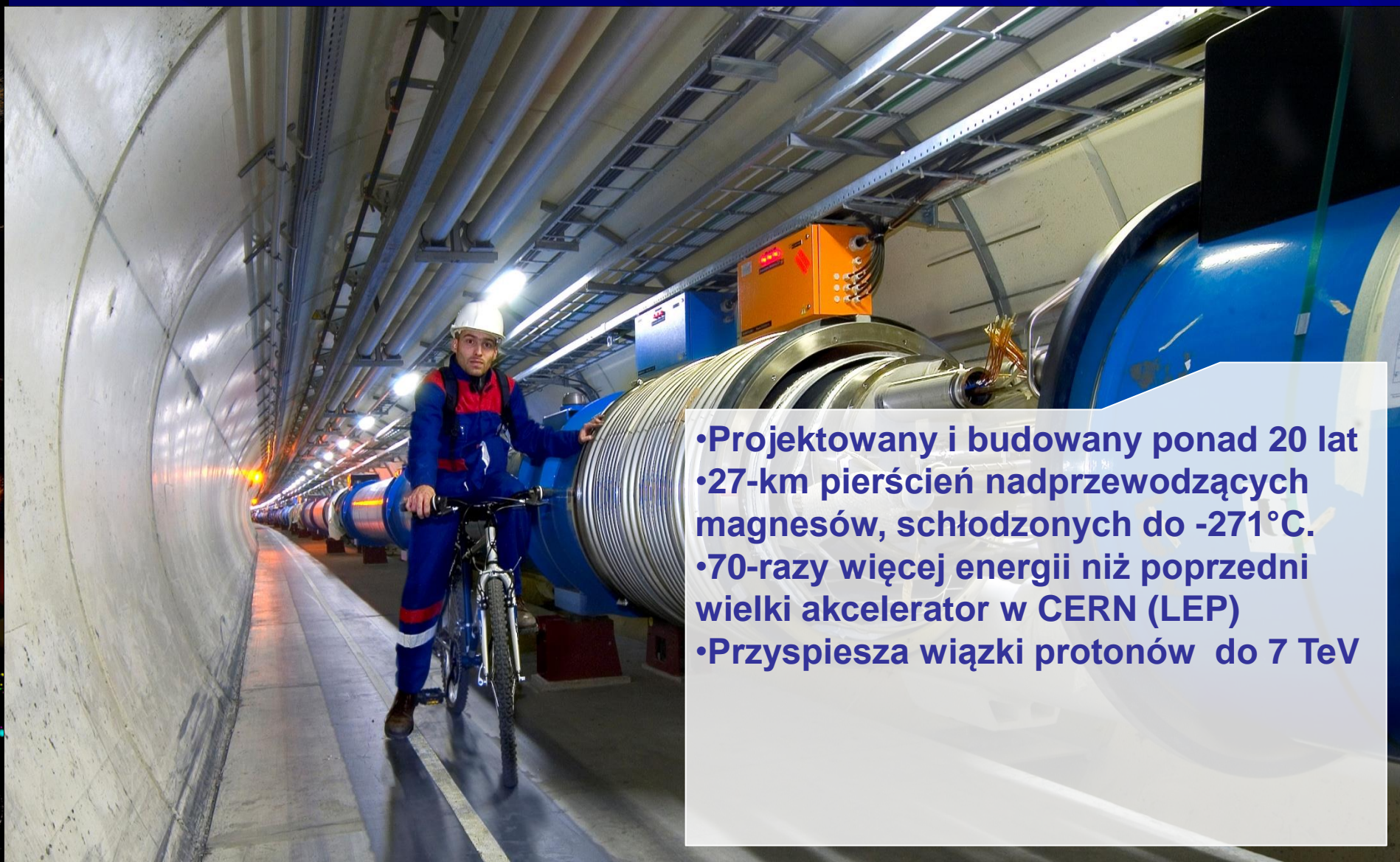
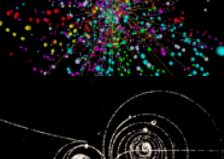
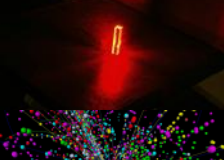
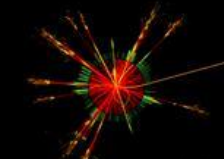
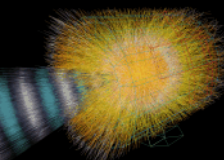
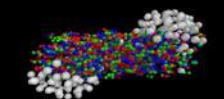
Przyspieszają wiązki elektronów lub protonów do prędkości światła, zderzają je ze sobą by wytworzyć koncentracje energii podobne do tych z początków istnienia Wszechświata...

LHC: Wielki Zderzacz Hadronów

■ Large Hadron Collider

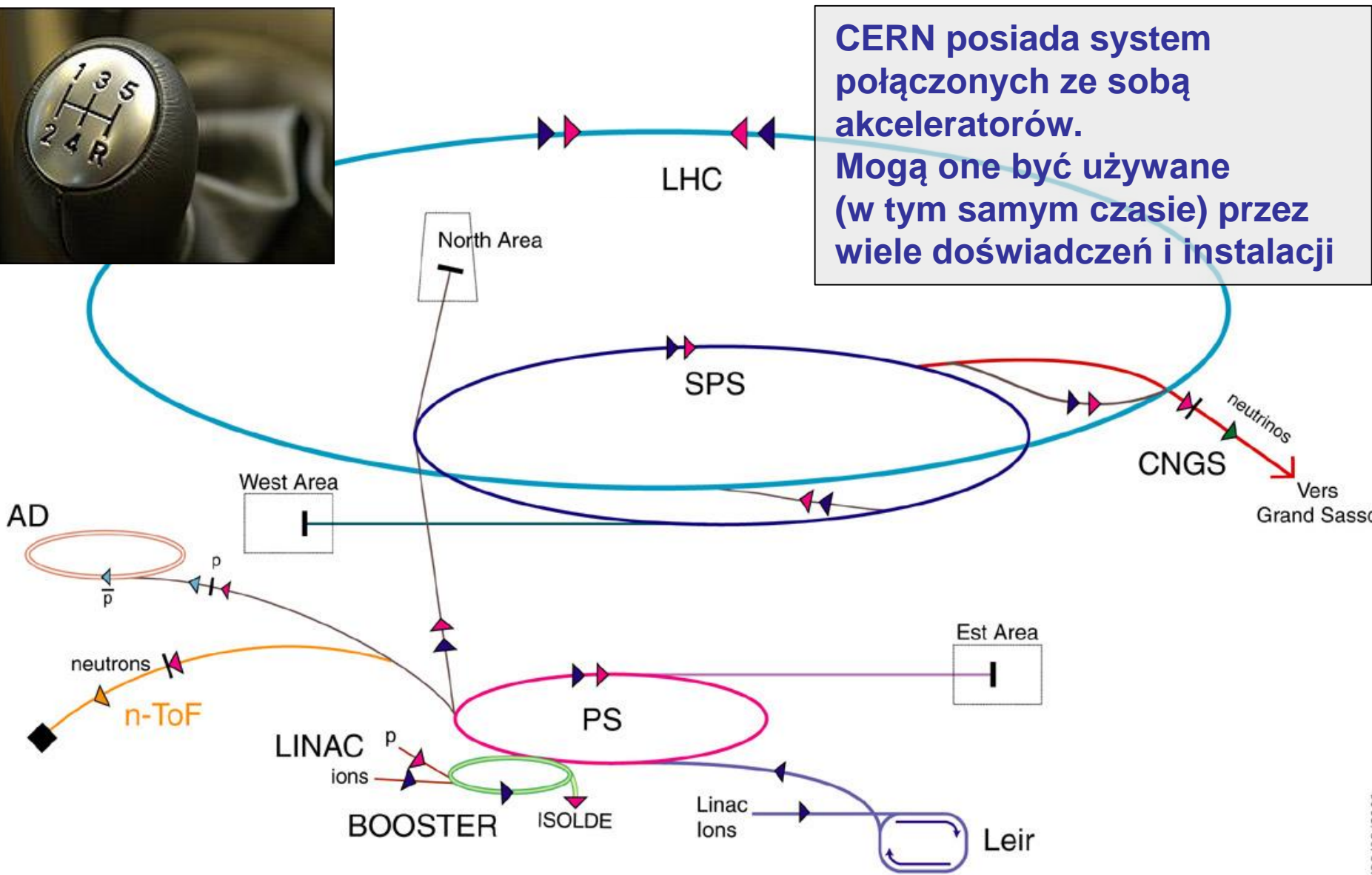
- Projektowany i budowany ponad 20 lat
- 27-km pierścień nadprzewodzących magnesów, schłodzonych do -271°C .
- 70-rzy więcej energii niż poprzedni wielki akcelerator w CERN (LEP)
- Przyspiesza wiązki protonów do 7 TeV

System akceleratorów w CERN:

CERN posiada system połączonych ze sobą akceleratorów. Mogą one być używane (w tym samym czasie) przez wiele doświadczeń i instalacji

- p (proton)
- ion
- neutrons
- \bar{p} (antiproton)
- proton/antiproton conversion
- neutrinos
- AD Antiproton Decelerator
- PS Proton Synchrotron
- SPS Super Proton Synchrotron
- LHC Large Hadron Collider
- n-ToF Neutrons Time of Flight
- CNGS Cern Neutrinos Grand Sasso

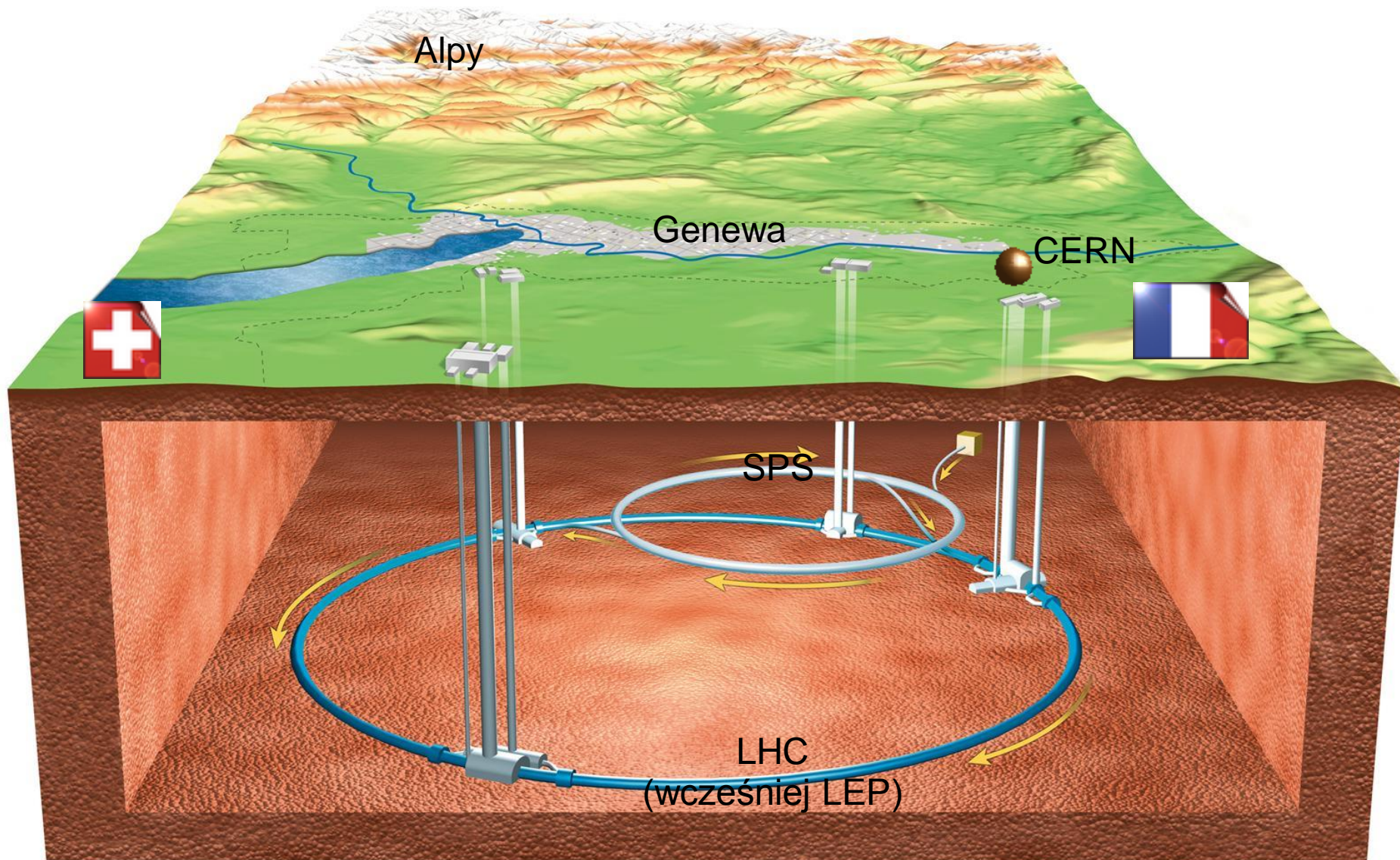
CERNowskie akceleratory

CERN: podziemny świat nauki

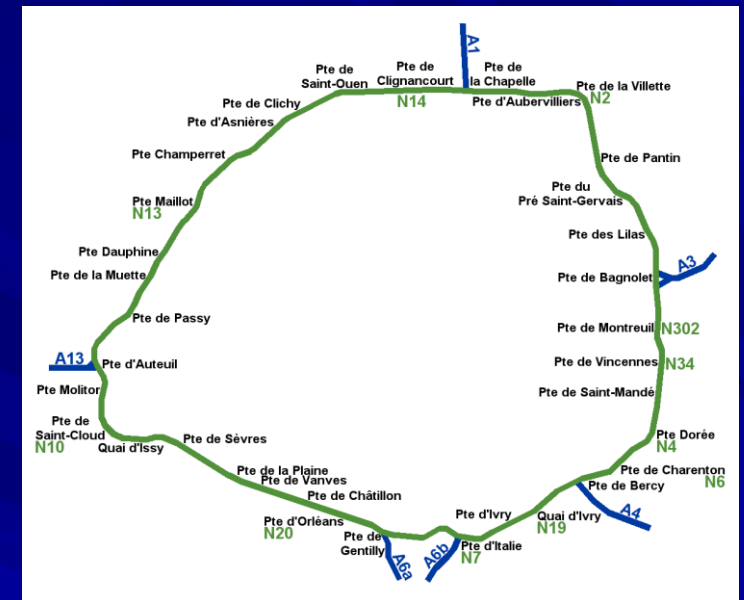
Największy z akceleratorów zainstalowany jest w 27-km tunelu, 100 metrów pod ziemią...

CERN: podziemny świat nauki

Analogia: autostrada naokolo Paryza – 35 km

LHC: ile to energii?

■ 7 TeV: energia lecącego komara

– Komar waży ~ 1 miligram (1/mln kg)

– Protony są dużo mniejsze!

■ Ważą 100 000 000 000 000 000 000 000 razy mniej ($1.6 \cdot 10^{-27}$ kg),
Rozmiar: 0.000 000 000 001 mm (10^{-15} m)

– ...ale przyspieszamy wiele naraz!

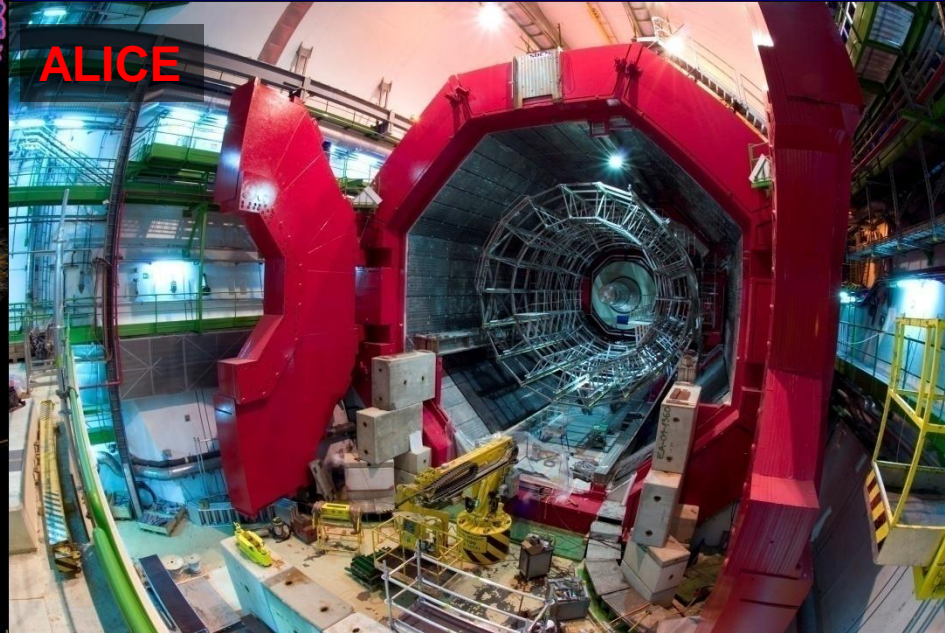
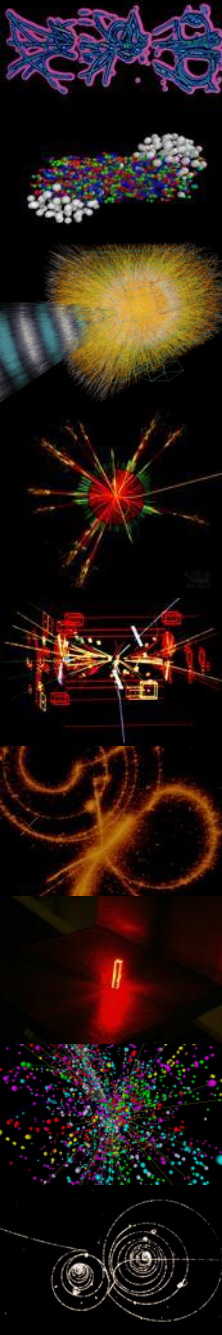
■ 2808 “paczek”, 10^{11} protonów każda

■ Całkowita E protonów w 2 wiązках: 400-t pociąg TGV 150 km/h !

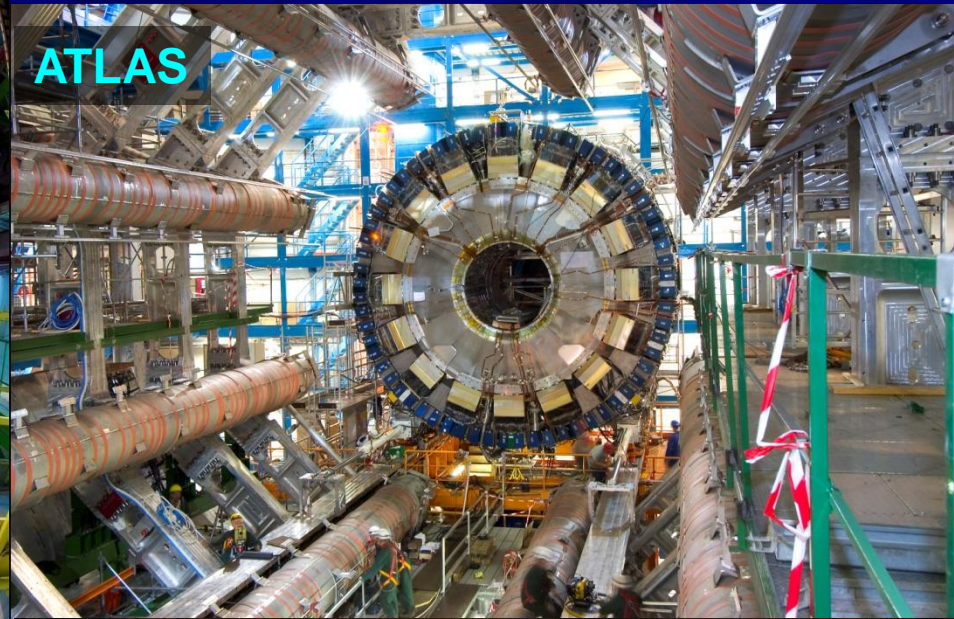

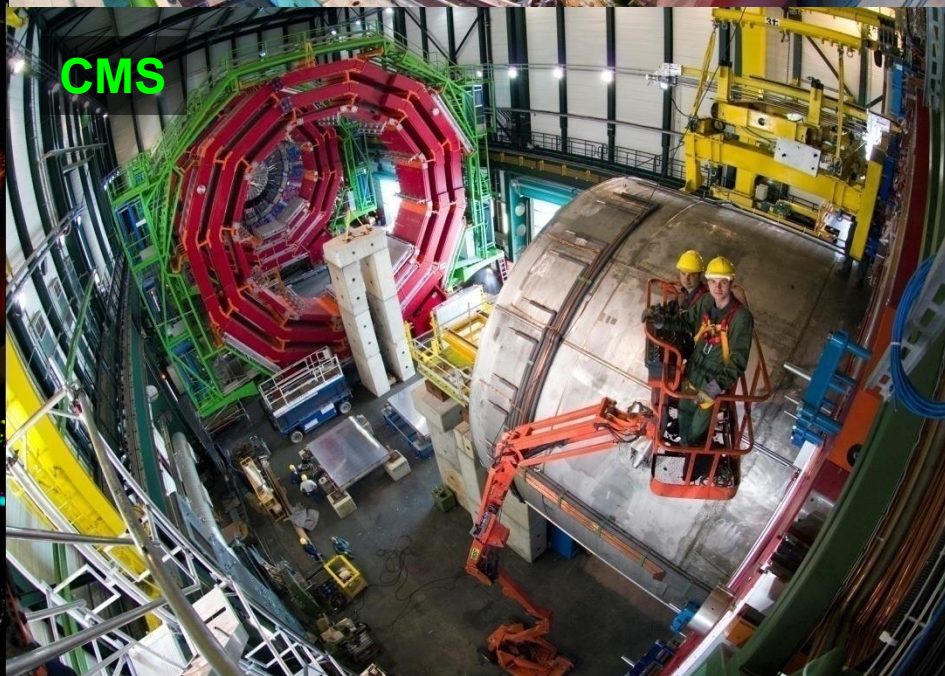
4 wielkie detektory na LHC

ALICE

ATLAS

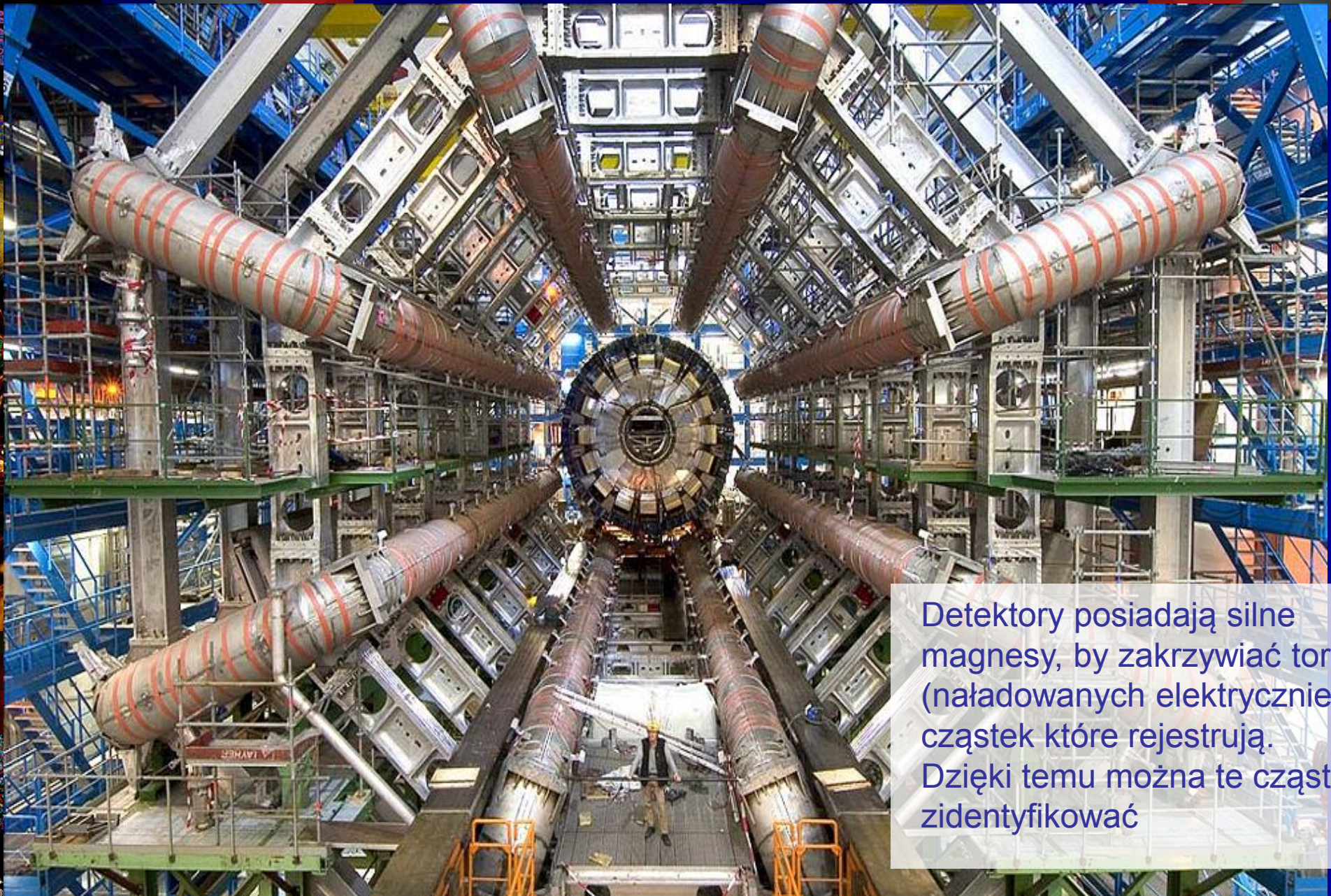
CMS

LHCb

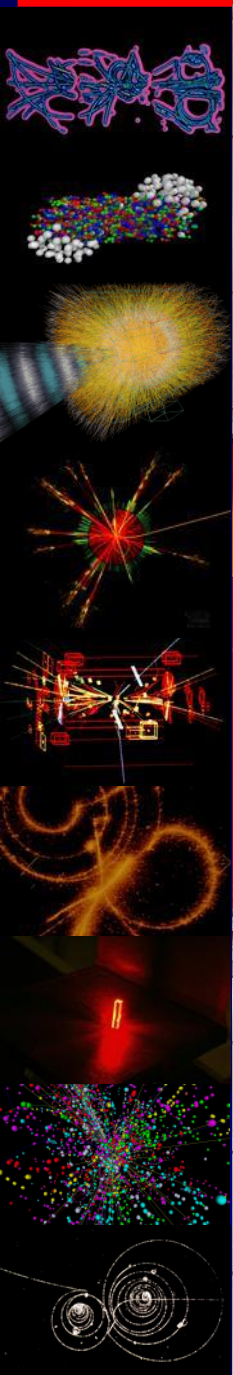
Detektory cząstek ... i magnesy

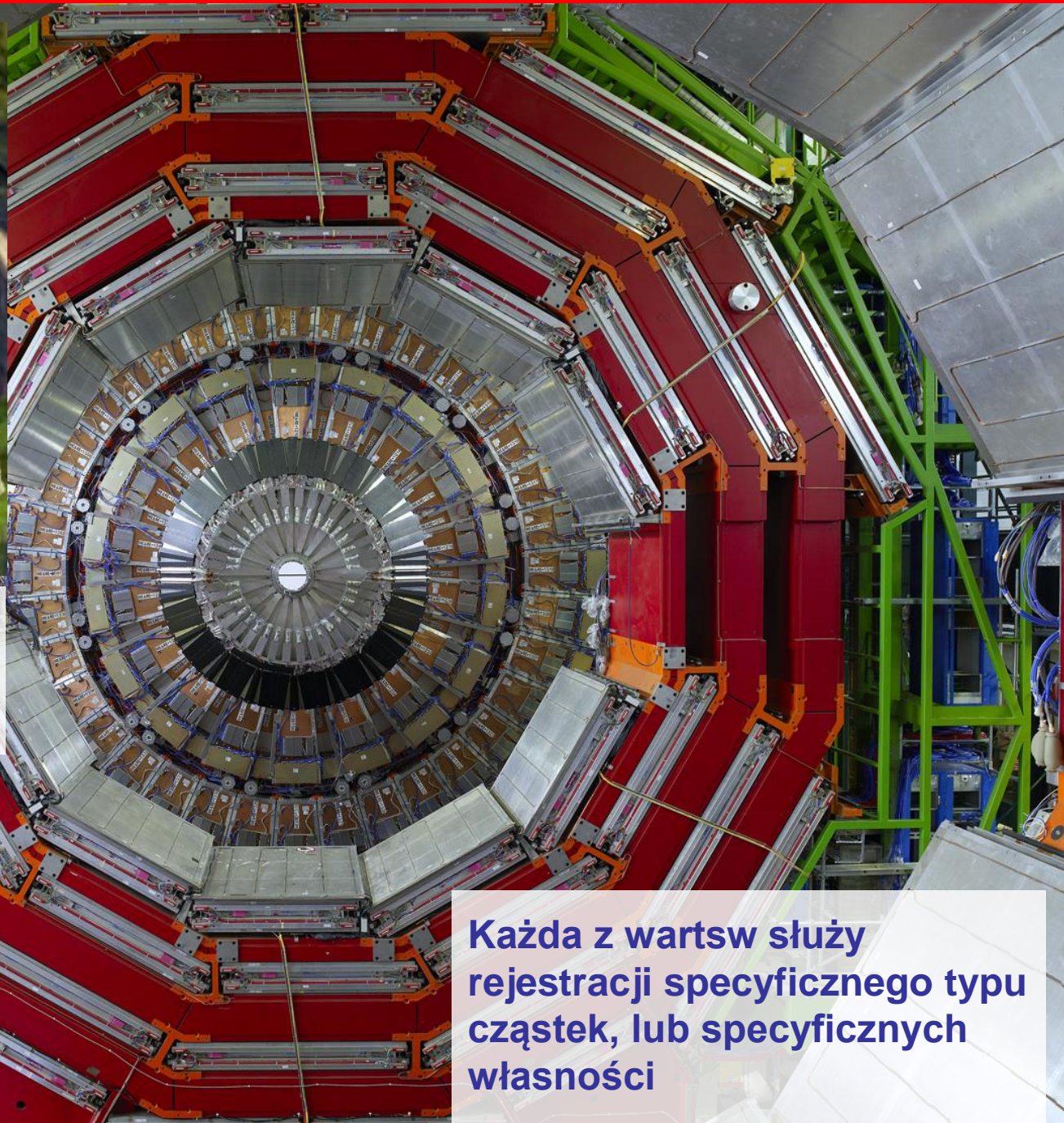
Detektory posiadają silne magnesy, by zakrzywić tory (naładowanych elektrycznie) cząstek które rejestrują. Dzięki temu można te cząstki zidentyfikować

Detektory cząstek

**Detektory (i Szrek)
są jak cebula:
mają warstwy**

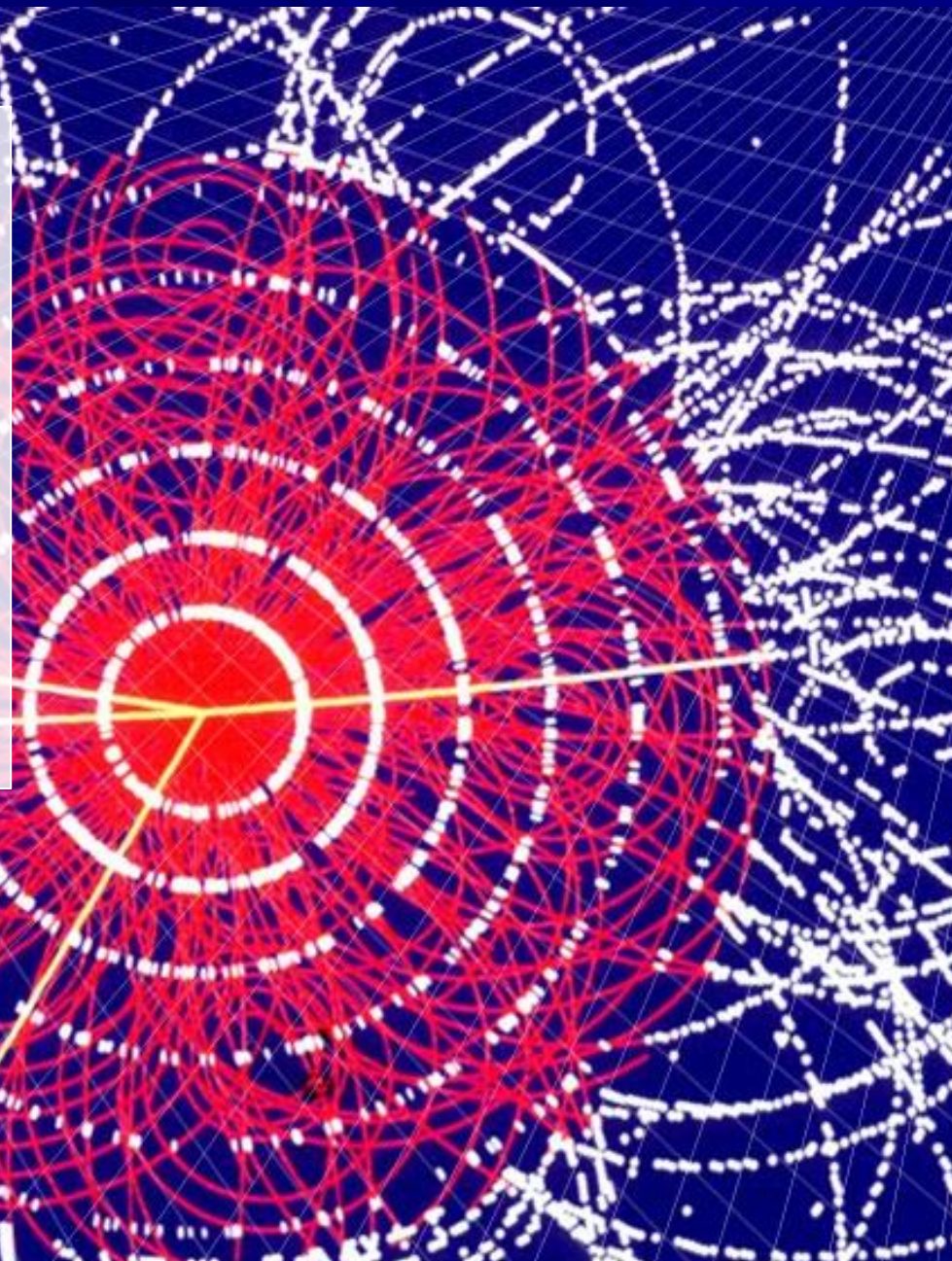
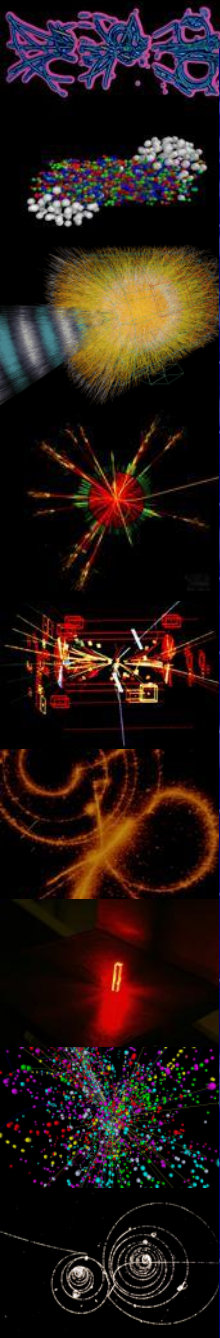
**Każda z warstw służy
rejestracji specyficznego typu
cząstek, lub specyficznych
własności**

Jak badać egzotyczne cząstki ?

Egzotyczne cząstki żyją krótko i rozpadają się w fajerwerk złożony z setek “zwykłych” wtórnych cząstek

Fizycy używają *detektorów cząstek* by obserwować i rejestrować wynik zderzenia, a następnie rozwiązać układankę złożoną z setek śladów “sfotografowanych” cząstek

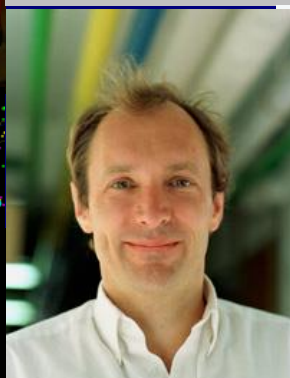
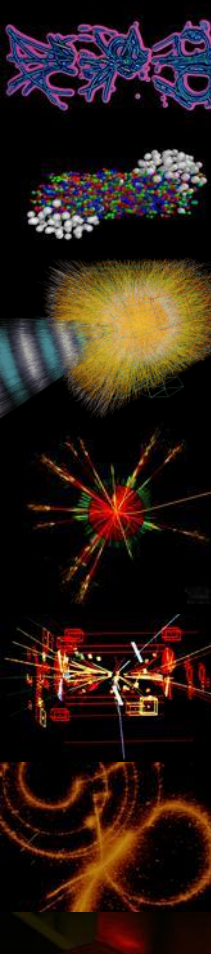
CERN: tu stworzono WWW...

World Wide Web ma swoje źródła w projekcie CERNu o kryptonimie ENQUIRE, zapoczątkowanym przez Tim'a Berners-Lee i Roberta Cailliau w 1989 roku.

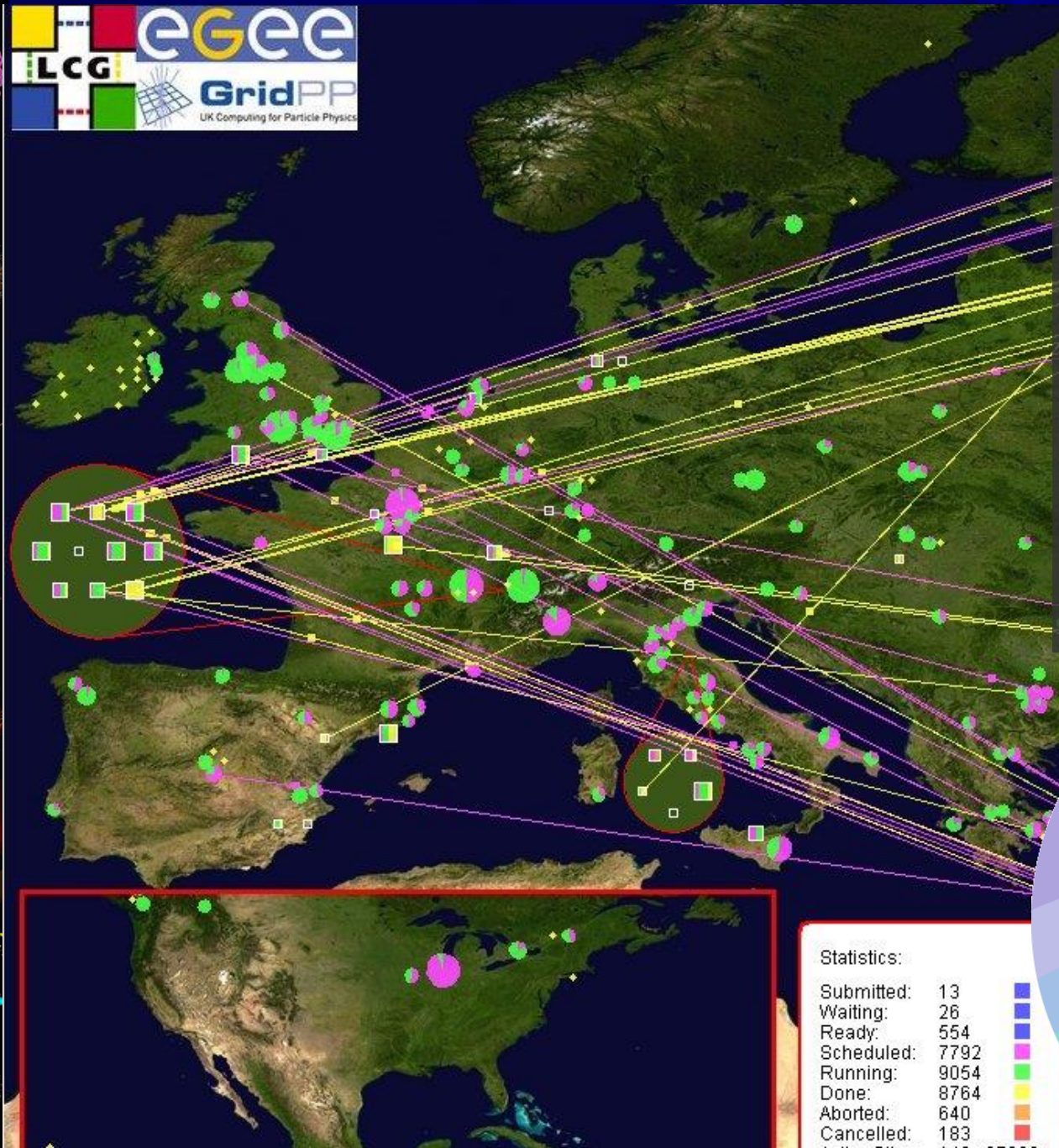
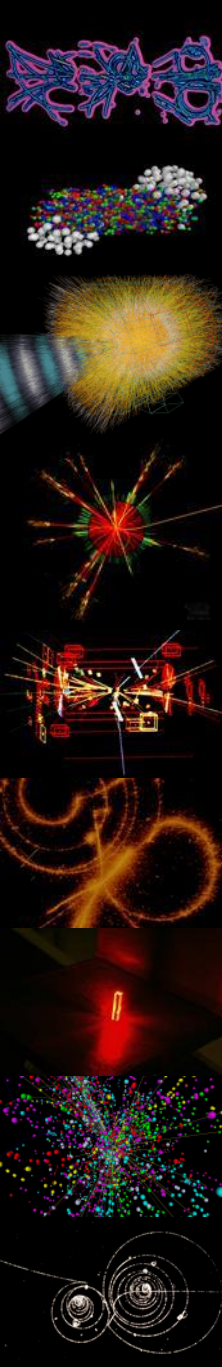
Pierwszy portal WWW powstał w 1991 roku.

30 kwietnia 1993, CERN zadeklarował iż World Wide Web będzie otwartą, ogólnodostępną technologią.

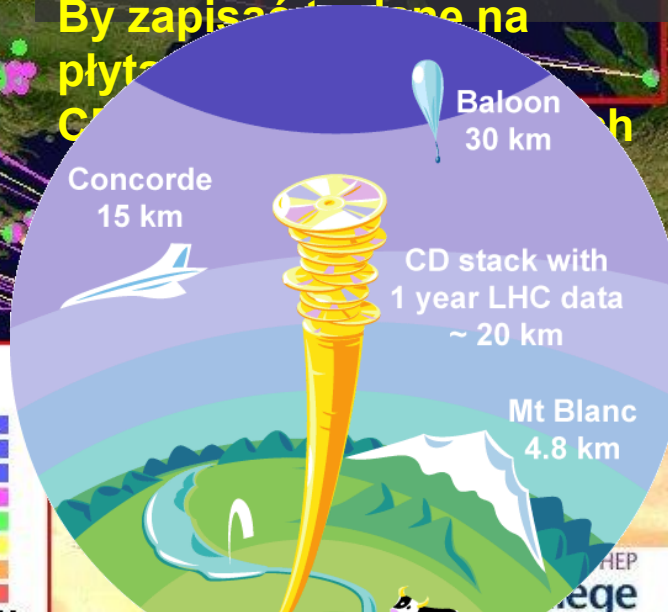

GRID

Setki tysięcy komputerów udostępnionych przez ośrodki komputerowe tworzące WLCG (Worldwide LHC Computing Grid) umożliwi przetwarzanie (i zapis!) 14 PB (petabajtów) danych rocznie, produkowanych przez eksperymenty na LHC.

By zapisać dane na płytę CD...

Statistics:

Submitted:	13
Waiting:	26
Ready:	554
Scheduled:	7792
Running:	9054
Done:	8764
Aborted:	640
Cancelled:	183

Edukacja

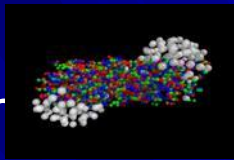
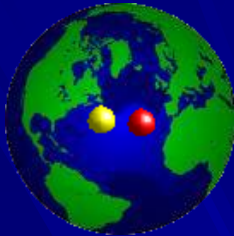

Podsumowanie

CERN: międzynarodowe laboratorium fizyczne:

- Fizycy z całego świata wspólnie poszukują odpowiedzi na *fundamentalne pytania* dotyczące Wszechświata
- Używając **akceleratorów** przyspieszają i zderzają ze sobą cząstki takie jak protony i elektrony; w tych zderzeniach powstają nowe, egzotyczne cząstki ($E=mc^2$)
- W 2008 roku uruchamiali akcelerator **LHC**, w 27-km tunelu, 100 metrów pod ziemią
- Używają olbrzymich **detektorów cząstek** by “obserwować” nowe cząstki; potrzebują bardzo wiele **mocy obliczeniowej (komputerów)** by zapisywać i przetwarzać dane produkowane w detektorach
- Różnorakie **zastosowania** wypracowanych technologii zmieniają naszą codzienność WWW, Grid, skanery medyczne
- Zadaniem CERNu jest też **edukacja**

Dziękuję za uwagę